

ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КИТАЮ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН

ASSESSMENT OF THE CURRENT STATUS AND TRENDS OF CHINA'S ECONOMIC DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION OF WORLD ECONOMIC RELATIONS

Чернова О.В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки,
Університет державної фіскальної служби України

Валігура А.Т.

студентка,
Університет державної фіскальної служби України

Chernova Olga

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor, Department of International Economics,
University of the State Fiscal Service of Ukraine

Valihura Anastasiya

Student,
University of the State Fiscal Service of Ukraine

У статті здійснене комплексне оцінювання сучасного етапу розвитку національної економіки Китаю. Проаналізовано динаміку зростання високотехнологічного сектору економіки. Розкрито особливості зовнішньоторговельних зв'язків країни в контексті реалізації проекту «Один пояс, один шлях», окреслено напрями подальшого співробітництва в галузі прямого іноземного інвестування. Визначено роль Китаю в системі глобального господарства. Здійснено аналіз ключових економічних індикаторів, а також висвітлено вектори їх розвитку. Охарактеризовано процес переходу Китайської Народної Республіки до нового економічного циклу, доведено його взаємозв'язок із запропонованою китайським урядом новою моделлю глобалізації. З'ясовано передумови подальшого економічного лідерства Китайської Народної Республіки в глобальній господарській системі.

Ключові слова: політика Китайської Народної Республіки, «Один пояс, один шлях», соціально-економічний розвиток, новий економічний цикл Китаю, економіка Китайської Народної Республіки, нова модель глобалізації, високотехнологічний сектор, зовнішня торгівля, якісні міжнародні активи, економічна інтеграція, прями іноземні інвестиції.

В статье осуществлено комплексное оценивание современного этапа развития национальной экономики Китая. Проанализирована динамика роста высокотехнологического сектора экономики. Раскрыты особенности внешнеторговых связей страны в контексте реализации проекта «Один пояс, один путь», обозначены направления дальнейшего сотрудничества в области прямого международного инвестирования. Определена роль Китая в системе глобального хозяйства. Осуществлен анализ ключевых экономических индикаторов, а также освещены векторы их развития. Охарактеризован процесс перехода Китайской Народной Республики к новому экономическому циклу, доказана его взаимосвязь с предложенной китайским правительством новой моделью глобализации. Выявлены предпосылки дальнейшего экономического лидерства Китайской Народной Республики в глобальной хозяйственной системе.

Ключевые слова: политика Китайской Народной Республики, «Один пояс, один путь», социально-экономическое развитие, новый экономический цикл Китая, экономика Китайской Народной Республики, новая модель глобализации, высокотехнологичный сектор, внешняя торговля, качественные международные активы, экономическая интеграция, прямые иностранные инвестиции.

The unique achievements of the people's Republic of China over the past forty years have become indicative for all countries of the world economy. China is gradually becoming not only the world's largest producer of goods and services, a leading exporter and importer of international investment, but also a source of global economic growth. The phenomenon of economic "breakthrough" of this country attracts more and more attention of experts and researchers from all over the world and determines the relevance of the chosen research topic. The article provides a comprehensive assessment of the current stage of development of the national economic system of the People's Republic of China. The dynamics of growth of the high-tech sector of the Chinese economy is analyzed. At the same time, attention is drawn to the fact that to achieve its goal, China uses the strengthening of trade relations with all countries of the world, primarily through the introduction of free trade zones (FTA) and an increase in investment, which is clearly manifested both in its Eurasian policy and in the implementation of the Concept of "One belt, one road". The features and prospects of foreign trade relations of the country in the context of the project "One belt, one road" are revealed, the directions of further international cooperation in the field of foreign direct investment are outlined; the assessment of the state investment policy of the Government of China is given. The authors analyzed the key socio-economic indicators and reflected the vectors of their further development. The directions of further integration of the Chinese economy into the world economic system are determined. The place and role of the People's Republic of China in the system of global economy is defined. The main provisions and objectives of the new model of globalization are outlined; the comparative analysis of traditional and new models of globalization is carried out. The process of transition of the People's Republic of China to a new economic cycle is characterized and its close relationship with the new model of globalization proposed by the Chinese government is proved. The prerequisites for further economic leadership of the people's Republic of China in the global economic system are clarified.

Key words: policy of the People's Republic of China, "One belt, one road", socio-economic development, new economic cycle of China, economy of the People's Republic of China, new model of globalization, high-tech sector, foreign trade, high-quality international assets, economic integration, foreign direct investment.

Постановка проблеми. Минулий 2018 р. ознаменував сорокову річницю політики «реформ і відкритості» Китаю, політики, яка змінила долю країни, яка дала змогу відновити історичну славу й впевненість великої держави. Чотири десятиліття реформ перетворили Китай з найбіднішої країни на другу економіку світу, на частку якої припадає одна третина глобального зростання. Понад 800 мільйонів людей змогли подолати бідність, а країна досягла високого рівня соціально-економічного розвитку [3].

Після подолання фінансової кризи 2008 р. економіка Китаю сьогодні демонструє ознаки відновлення, ключові економічні індикатори вказують на початок формування нового економічного циклу. Водночас Китай запропонував світу нову модель глобалізації, побудовану на основі так званої ініціативи «Один пояс, один шлях» [4]. Новий економічний цикл Китаю та нова модель глобалізації тісно пов'язані. З одного боку, представлена модель буде реалізовуватися з початком нового економічного циклу Китаю, який передбачає стабільність торговельних та інвестиційних потоків. З іншого боку, досягнення прогресу в реалізації нової моделі глобалізації створить більш сприятливий міжнародний клімат для економіки «Піднебесної», яка буде неухильно розвиватися в новому економічному циклі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам розвитку китайської економічної системи присвячені роботи українських та зарубіжних науковців. Щодо досліджень факторів економічного зростання слід відзначити праці сучасних вітчизняних та китайських вчених, таких як О.Т. Богохюлов, В.Т. Іванов, В.І. Кушлін, В.Л. Макаров, О.М. Щорічник, Лінь Іфу, Ван

Менку, Цяо Юаньчжен, Пен Ліхун, Сунь Аньцін, Ци Цзяньго, Ху Аньган. Аспекти розвитку зовнішньоекономічних зв'язків відображені в працях Л.В. Новосолова, А.І. Саліцького, М.А. Потапова. Питання міжнародного інвестиційного співробітництва Китаю висвітлені в роботах В.В. Карлусова, С.Г. Лузаніна, М.Л. Титаренко та інших вчених.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте залишаються недостатньо дослідженими причини феномену китайського економічного дива та можливості адаптації досвіду країни у вітчизняних реаліях.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою дослідження є комплексна оцінка сучасного стану та з'ясування перспектив розвитку економіки Китайської Народної Республіки, а також визначення місця та ролі країни в системі сучасного глобального господарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стрімкий розвиток Китаю в останні десятиліття зробив країну одним з провідних суб'єктів світової економіки, зокрема у сферах торгівлі та інвестицій. З 1978 по 2016 рр. середньорічне зростання Китаю становило 9,7%, що більше, ніж в будь-якій іншій країні за аналогічний період [1].

З початку глобальної фінансової кризи 2008 р. темпи економічного зростання Китаю неухильно сповільнювались (рис. 1), хоча заходи державного стимулювання тимчасово підвищили зростання до двозначних цифр у 2010 р. Темпи зростання економіки Китаю знижувалися майже шість років, посилюючи стурбованість перспективами китайської економіки як всередині країни, так і за кордоном. Однак у 2016 р. ВВП Китаю показав невелике зрос-

тання. Ця тенденція продовжилась у 2017 р., що привело до збільшення щорічних темпів зростання до 6,9%. Це значно перевищило офіційну мету уряду, яка полягала в досягненні приблизно 6,5%.

Міжнародні експерти обережно заявляють про відновлення економіки Китаю. Із середини 2017 р. поліпшення за низкою економічних показників викликали дискусію про те, чи входить економіка Китаю в новий економічний цикл. Грунтуючись на аналізі зростання ВВП та індексу споживчих цін, економісти визначили шість таких циклів (циклів зростання) з початку проведення політики «реформ і відкритості»: 1978–1981 рр., 1982–1986 рр., 1987–1990 рр., 1991–1999 рр., 2000–2009 рр., з 2010 р. по сьогодні. Останній економічний цикл характеризувався стійким уповільненням темпів зростання, однак позитивні показники економічних індикаторів за 2017 р. свідчать про те, що економічний спад в Китаї може бути подоланий, оскільки

існують передумови для наступного, сьомого, циклу зростання [5].

Загалом економічна ситуація Китаю залишається стабільною. Основні ключові річні індикатори економіки Китаю та їх прогноз до 2023 р. представлені в табл. 1.

Як видно з табл. 1, в КНР спостерігається щорічне зростання номінального ВВП. За останні шість років цей показник збільшився на 24,7%. У наступному п'ятирічному періоді, згідно з прогнозами експертів, ця тенденція посилиться. Згідно з даними табл. 1 спостерігається зворотна динаміка темпів зростання реального ВВП, яка збережеться в майбутньому. Безробіття в Китаї стабільно перебуває на рівні 5%. Ця тенденція прогнозується в найближчій перспективі. Індекс споживчих цін, навпаки, у 2013–2017 рр. скорочувався, а в перспективі буде зростати.

Основні економічні показники змінюються в одному напрямі з кожним роком, причому гострі

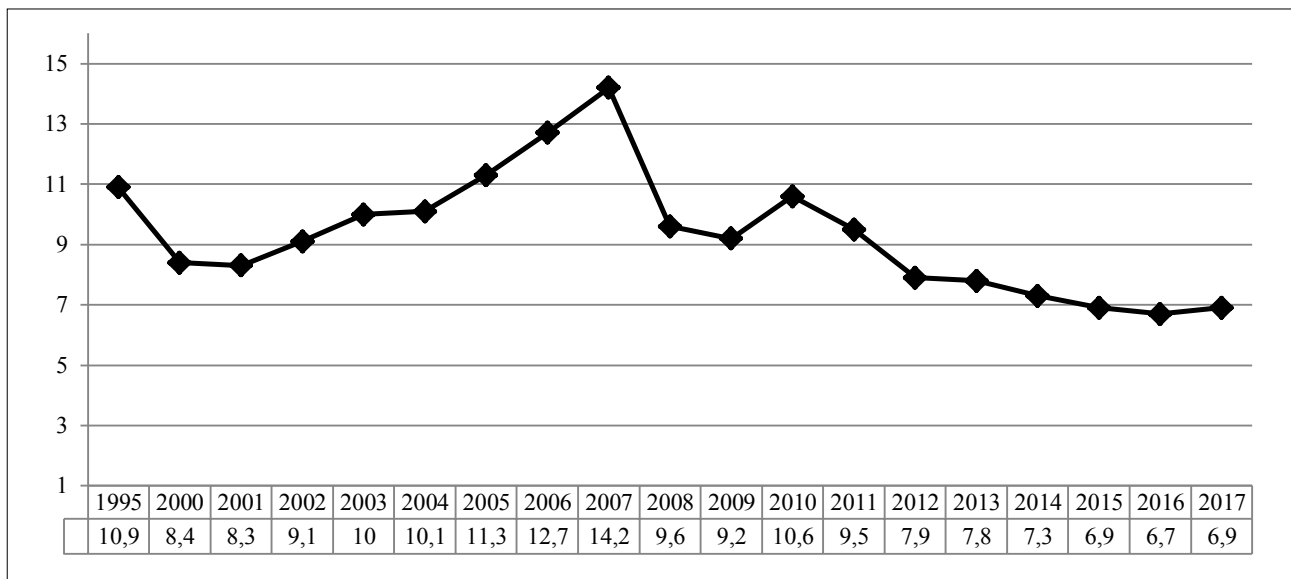

Рис. 1. Динаміка темпів росту ВВП Китаю (%) за 1995–2017 рр.

Джерело: складено авторами на основі джерела [6]

Таблиця 1

Динаміка ключових індикаторів економіки Китаю за 2013–2023 рр.

Показники	Роки															
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023					
Номінальний ВВП, млрд. дол. США	9,64	10,54	11,23	11,22	12,02	13,91	Прогноз					15,22	16,61	18,04	19,54	21,12
Темп росту реального ВВП, %	7,8	7,3	6,9	6,7	6,9	6,6	Прогноз					6,4	6,3	6,0	5,7	5,5
Рівень безробіття, %	5,0	5,1	5,1	5,0	5,1	5,0	Прогноз					5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Індекс споживчих цін, %	2,6	2,0	1,4	2,0	1,6	2,3	Прогноз					2,5	2,7	2,8	2,9	3,0

Джерело: складено авторами на основі джерела [8]

кризові ситуації в Китаї не спостерігаються й не очікуються. Китайські дослідники висувають тезу про вихід КНР на новий покращений економічний рівень розвитку, який буде відрізнитися поглибленою диверсифікацією виробництва та вдосконаленим технологічним рівнем. При цьому сектор послуг та високотехнологічний сектор промисловості стануть основними чинниками зростання в рамках нового економічного циклу Китаю [2]. Структура ВВП Китаю представлена на рис. 2.

Як видно з рис. 2, найбільшу частку ВВП Китаю складає третинний сектор (сектор послуг), який формує більше половини загального показника. Так, якщо у 1995 р. сектор послуг становив близько 30% ВВП, то вже у 2001 р. він досяг 50% загального показника. У 2008 р. третинний сектор складав 42,7%, вторинний сектор – 48,8%, а первинний сектор – 8,8% ВВП. З 2016 р. спостерігалось збільшення частки сектору послуг, який становив майже 60% ВВП. Третинний сектор (сектор послуг) нині став ключовим стимулом розвитку економіки Китаю, причому його внесок у зростання ВВП перевищив 50% вперше з початку реформ у 2015 р, а у 2016 р. вже досяг 58%.

З 2012 р. темпи зростання доданої вартості високотехнологічного сектору випереджають темпи зростання виробничого сектору (рис. 3).

У січні 2017 р. голова КНР Сі Цзіньпін виступив з доповіддю на відкритті пленарного засідання Всесвітнього економічного форуму в Давосі, запропонувавши «китайське рішення» щодо нівелювання зростаючих економічних диспропорцій в усьому світі [3]. Нова модель глоба-

лізації, висунута китайським урядом, дає змогу надати імпульс світовій економіці та закласти основу для відродження глобальних інвестицій і торгівлі. Вона спрямована на те, щоби дати змогу більшій кількості країн брати участь в міжнародному поділі праці та отримувати значні переваги від глобалізації (табл. 2). Поява нового економічного циклу Китаю та триваючих економічних перетворень країни ще більше прискорить цей процес.

У 2013 р. голова КНР Сі Цзіньпін вперше оприлюднив ініціативу «Один пояс, один шлях», зацентрувавши увагу на тому, що необхідно перетворити світові можливості на китайські можливості, а китайські можливості перетворити на світові [1]. Реалізація ініціативи «Один пояс, один шлях» є важливим кроком китайського уряду щодо просування нової моделі глобалізації та виступає одним з найважливіших пріоритетів його роботи. Ініціатива «Один пояс, один шлях» є проектом економічної інтеграції Китаю з Азією, Європою та Африкою. Країни, включені в цей проект, мають населення в 4,4 млрд. осіб, або 62,55% населення світу, і складають майже 30% світового ВВП [13].

Ініціатива розглядається як інструмент сприяння національному економічному розвитку шляхом активізації експорту, розширення доступу до природних ресурсів та надання підтримки важливим вітчизняним галузям. Очікується, що реалізація цієї ініціативи дасть можливість розвивати великі західні райони Китаю, що може допомогти в подоланні дисбалансу в соціально-економічному розвитку між східними, західними та центральними провінціями.

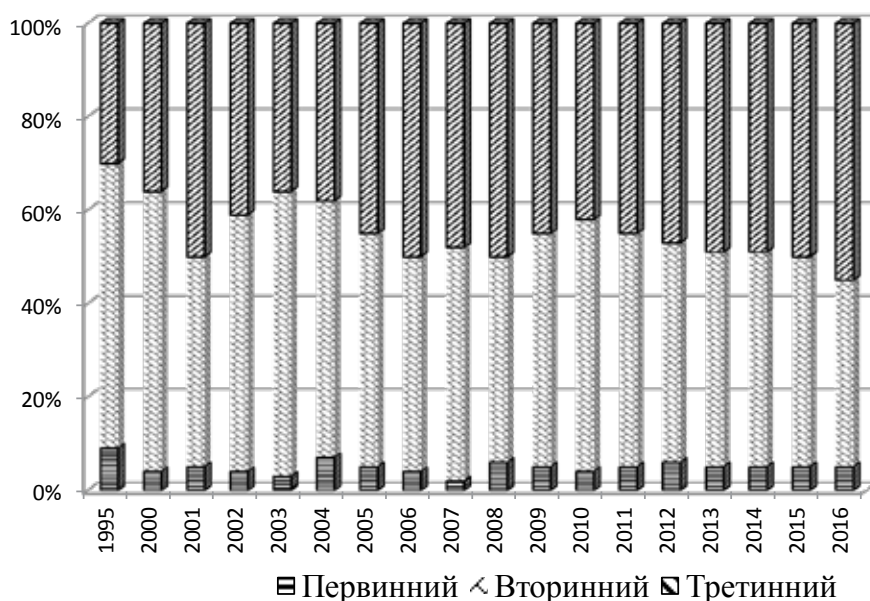

Рис. 2. Структура ВВП Китаю за секторами економіки (%)

Джерело: складено авторами на основі джерела [6]

«Один пояс, один шлях» охоплює широкі області економічного співробітництва. Серед них виділяють три пріоритетних галузі, а саме інфраструктурне, виробниче та фінансове співробітництво. З огляду на низький рівень розвитку інфраструктури в більшості країн, що лежать уздовж «Шовкового шляху», імплементація цієї ініціативи стане найважливішою передумовою регіональної економічної інтеграції та розвитку [2].

Створення інфраструктури в рамках поясу включає будівництво залізничних та автомобільних мереж, портових споруд, трубопроводів, аеропортів, інфраструктури енергетики та зв'язку [2].

Виробниче співробітництво є другою ключовою галуззю. Масові інвестиції в інфраструктурні проекти в країнах, що беруть участь в реалізації ініціативи, підвищать попит на будівельні

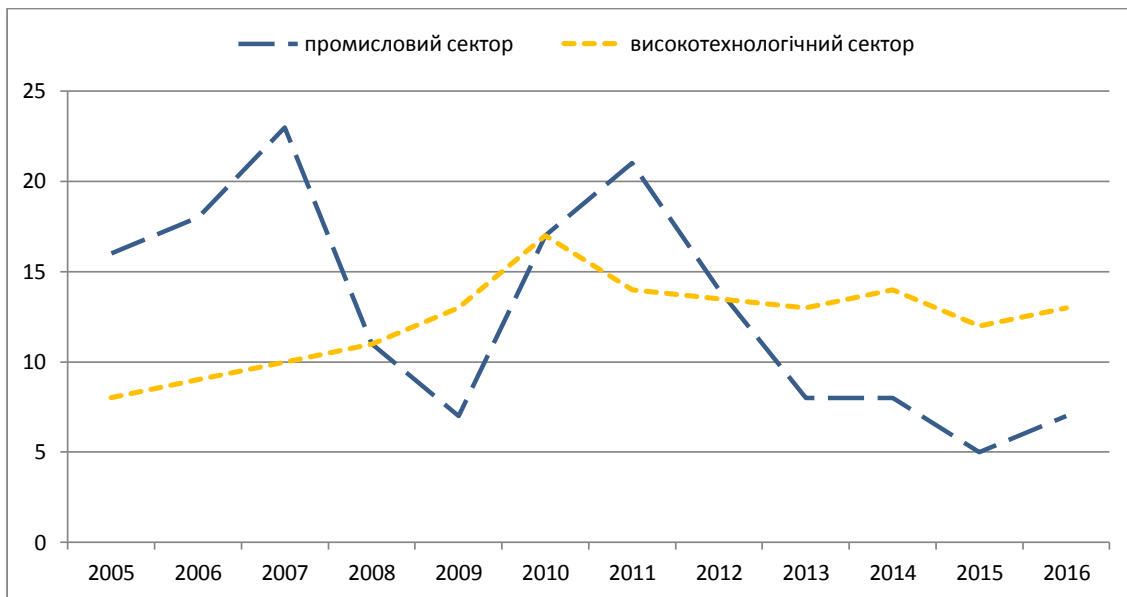

Рис. 3. Темпи зростання доданої вартості в промисловому та високотехнологічному секторах в Китаї у 2005–2016 рр.

Джерело: складено авторами на основі джерела [6]

Таблиця 2

Порівняльна характеристика традиційної та нової моделі глобалізації

Критерій порівняння	Традиційна модель	Нова модель
Учасники процесу глобалізації	Розвинені країни, деякі країни з ринком, що формується.	Розвинені країни, країни з ринком, що формується, країни, що розвиваються.
Торгівля	Глобальна торгівля не збалансована, при цьому дефіцити та надлишки зосереджені в декількох країнах.	Глобальна торгівля більш збалансована, має відносно рівномірний розподіл надлишків та дефіцитів між країнами.
Транскордонні потоки інвестицій	Інвестиційні потоки направляються переважно з розвинених країн до країн з ринком, що формується, а також між розвиненими країнами.	Потік інвестицій збалансований та поширюється серед більшого числа учасників. Потоки інвестицій йдуть між розвиненими країнами; між країнами з ринком, що формується; від розвинених країн до країн з ринком, що формується; від країн з ринком, що формується, в розвинені країни.
Країни, які отримують вигоди від глобалізації	Глобалізація не є всеосяжною, її вигоди розподіляються нерівномірно.	Глобалізація є більш всеосяжною, її переваги використовуються великою кількістю країн.

Джерело: складено авторами на основі джерела [5]

матеріали та обладнання для транспорту, енергетики та телекомунікацій. У деяких з цих сфер КНР володіє порівняльними перевагами [2]. Це допоможе поглинути надлишкові потужності Китаю та згладити перехід економіки до нової моделі зростання.

Фінансове співробітництво є третьою важливою галуззю проекту. Додатково до створення Фонду «Шовковий шлях» та Азійського інвестиційного банку Китай прагне розширити двосторонні розрахунки, створювати систему валютної стабільності в рамках поясу, що допоможе зміцнити статус юаня як глобальної валюти [2].

Сучасне становище Китаю характеризується активним розвитком зовнішньої торгівлі, яка має низку специфічних особливостей. Характерною

рисою сучасної економіки Китаю є її залежність від зовнішнього ринку. КНР посідає перше місце у світі за обсягом експорту, що визначає 80% валютних доходів держави. У Китаї близько 20 млн. людей зайняті в експортних галузях [3].

Китай підтримує торговельно-економічні зв'язки зі 182 країнами. Причому головними торговельними партнерами КНР є швидкозростаючі країни Азії, а на розвинуті капіталістичні країни припадає трохи більше 30% зовнішньоторговельного товарообігу (табл. 3).

Сьогодні товарна номенклатура експорту налічує близько 50 тисяч найменувань товарів, серед яких велику частку мають товари високої переробки. Електроніка, телекомунікації та звукове обладнання мають більше 25% (рис. 4). Всі

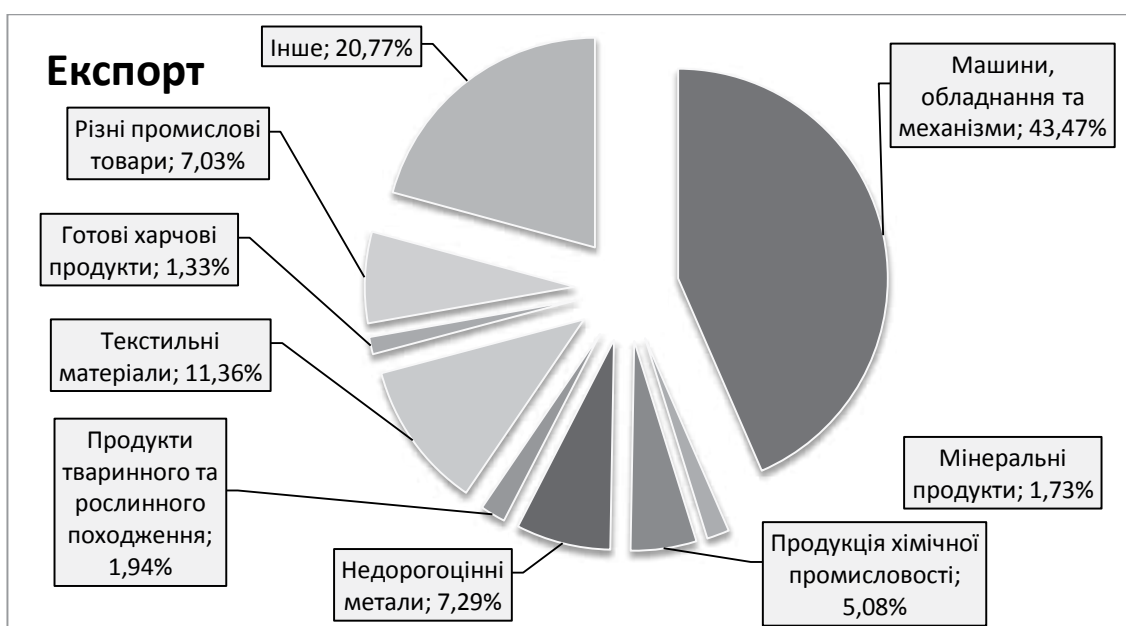

Рис. 4. Товарна структура зовнішньої торгівлі Китаю у 2017 р. (%)

Джерело: складено авторами на основі джерел [9; 12]

Таблиця 3

Динаміка показників зовнішньої торгівлі Китаю у 2014–2017 рр., млн. дол. США

Країни-партнери	Експорт				Країни-партнери	Імпорт			
	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.		2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
США	397,1	410,0	385,7	431,7	Південна Корея	190,1	174,5	159,0	177,5
Гонконг	363,1	330,5	287,3	281,0	Японія	162,9	142,9	145,7	165,5
Японія	149,4	135,6	129,3	137,4	США	160,1	148,7	135,1	154,8
Південна Корея	100,3	101,3	93,7	102,8	Тайвань	152,0	143,2	138,8	154,8
В'єтнам	63,7	66,0	61,1	72,1	Німеччина	105,0	87,6	86,1	96,9
Німеччина	72,7	69,2	65,2	71,2	Австралія	97,6	73,6	71,0	94,6
Індія	54,2	58,2	58,4	67,9	Бразилія	51,7	44,1	45,9	58,5
Нідерланди	64,9	59,4	57,5	67,3	Малайзія	55,7	53,1	49,3	54,0
Великобританія	57,1	59,6	55,7	57,0	В'єтнам	19,39	29,8	37,2	50,4
Сінгапур	48,9	51,9	44,5	45,7	Тайланд	38,3	37,2	38,5	41,8
Всього	2 342,3	2 273,5	2 097,6	2 271,8	Всього	1 959,2	1 679,6	1 587,9	1 841,0

Джерело: складено авторами на основі джерел [9; 10]

ці категорії товарів істотно додавали у зростанні питомої ваги з 2000 р.

З діаграми видно, що в структурі експорту домінують готові вироби. Серед них машини, обладнання та механізми складають 43,47%, текстильні матеріали – 11,36%. Основними товарами імпорту також є готові вироби, мінеральні продукти складають 20,75%.

Економіка будь-якої країни взаємодіє зі світовим господарством через різні види зв'язків. Щодо перспектив світогосподарського розвитку підтягування менш розвинених регіонів до «ядра» світового господарства переважно здійснюється за допомогою довгострокових іноземних інвестицій. Як правило, вони здійснюються великими компаніями, які стають головними учасниками глобалізації та сприяють інтернаціоналізації економік національних держав. Стрімке економічне зростання Китаю було б неможливим без його активної інтеграції в процеси міжнародного руху капіталу, перш за все прямих іноземних інвестицій (ПІІ) [4].

Китай сьогодні є одним з важливих об'єктів для ПІІ. У 2017 р. Китай посів друге місце за обсягом залучених ПІІ, поступившись першістю США (рис. 5).

Після незначного падіння у 2016 р. (1,4%) потоки іноземних інвестицій в Китай у 2017 р. відновилися (рис. 6).

Уповільнення економіки Китаю за останні кілька років, стійкий спад у традиційних галузях промисловості та скорочення цінових переваг Китаю за факторами виробництва сприяли зниженню обсягів прямих інвестицій. За ступенем

переходу Китаю до нового економічного циклу потоки інвестицій будуть зростати, при цьому процес економічної трансформації Китаю збільшить попит на високоякісні інвестиції.

З 2016 р. ПІІ Китаю досягли 196,1 млрд. дол. США, вперше зробивши його чистим експортером капіталу. Перевершивши Японію, Китай став другим за величиною іноземним інвестором у світі після США. Потоки ПІІ Китаю, США та Японії представлені на рис. 7.

Прямі іноземні інвестиції Китаю стали помітно зростати з початку 1990-х рр. в рамках офіційної китайської політики «відкритості», а з прийняттям у 2006 р. стратегії «виходу за кордон» темпи зростання китайських прямих іноземних інвестицій стрімко пришвидшилися. Однак у 2017 р. потік прямих іноземних інвестицій скоротився на 36,5%, а саме до 124,6 млрд. дол. США.

Нині все більшого значення для найбільшої економіки світу – економіки Китаю – набуває експорт інвестицій за кордон. Китай поступово стає не тільки найбільшим світовим виробником, але й найбільшим експортером капіталу, розширюючи свою присутність в усіх сферах міжнародної економічної діяльності.

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій з Китаю представлений на рис. 8.

Зниження ПІІ стало результатом політики, що проводиться за скороченням прямих іноземних інвестицій у відповідь на значний відтік капіталу протягом 2015–2016 рр. Наприкінці 2016 р. уряд Китаю взяв під свій контроль закордонні інвестиції та угоди щодо злиття й поглинання в деяких

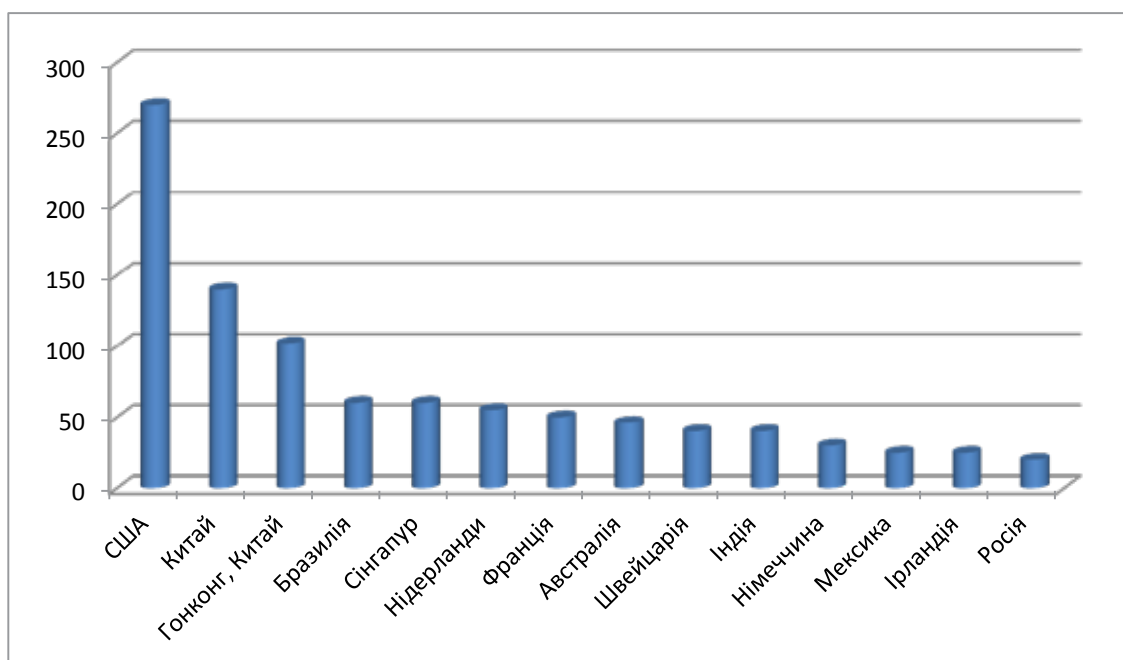

Рис. 5. Країни-лідери щодо ввезення прямих іноземних інвестицій у 2017 р., млрд. дол. США

Джерело: складено авторами на основі джерел [7; 10]

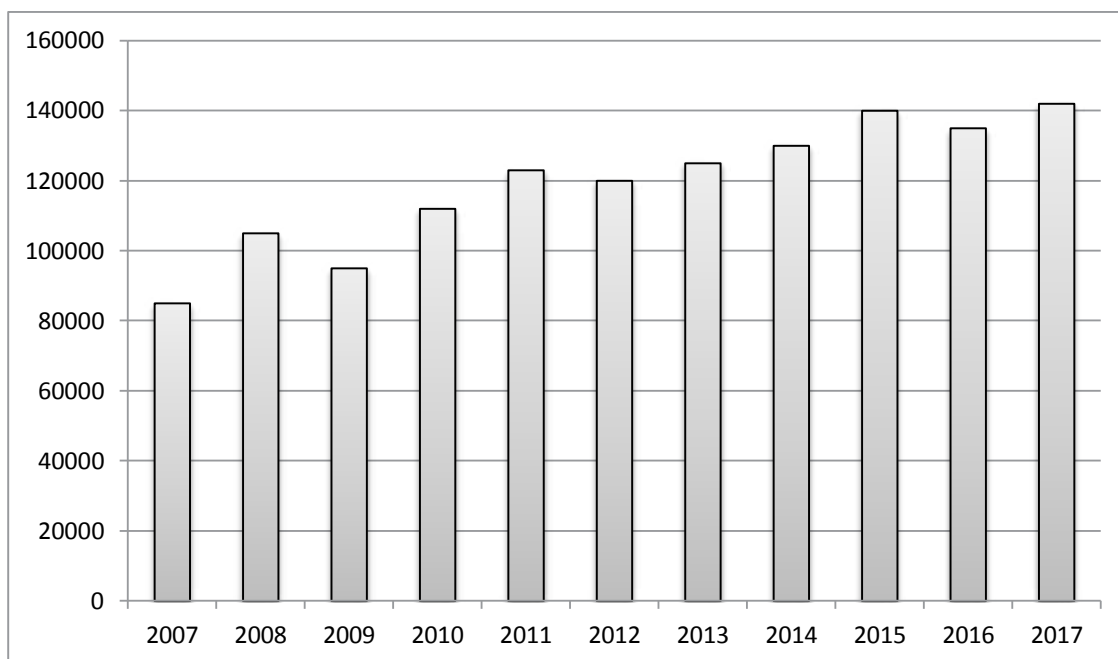

Рис. 6. Об'єми ПІІ в Китаї, млрд. дол. США

Джерело: складено авторами на основі джерел [11; 12]

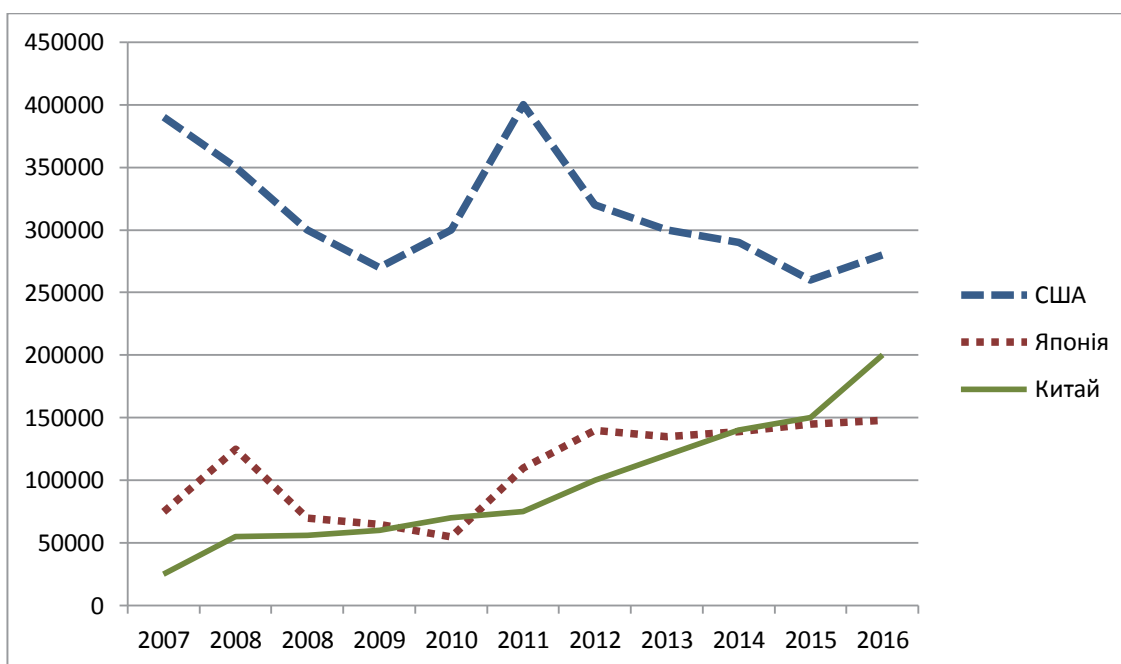

Рис. 7. Поток ПІІ Китаю, США та Японії, млн. дол. США за 2007–2016 рр.

Джерело: складено авторами на основі джерел [11; 12]

галузях. Після фінансової кризи 2008 р. китайські компанії та приватні особи почали інвестувати в активи, які могли б забезпечити більш високий прибуток, ніж на внутрішньому ринку, що привело до зростання зарубіжних інвестицій у сфері нерухомості, а також спортивному та розважальному секторах. У відповідь на цю

тенденцію китайський уряд почав посилювати нагляд за вихідними прямими інвестиціями в зарубіжну нерухомість, спортивні та розважальні активи з кінця 2016 р.

Отже, згідно з даними офіційної статистики, за перші сім місяців 2017 р. закордонні інвестиції Китаю в нерухомість знизились на 81,2%,

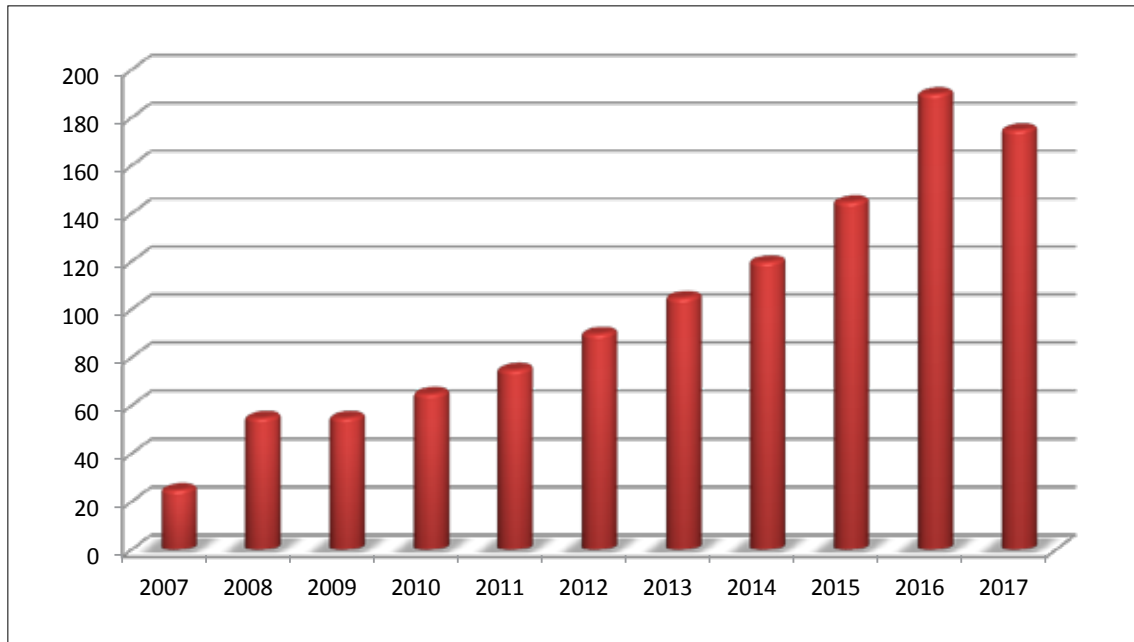

Рис. 8. Об'єми ПІІ з Китаю у 2007–2017 рр., млрд. дол. США

Джерело: складено авторами на основі джерел [11; 12]

склавши 2% від загального обсягу нефінансових ПІІ, зарубіжні інвестиції в спортивні та розважальні активи впали на 79,1%.

Китайським компаніям було запропоновано зміцнити своє інвестиційне співробітництво із зарубіжними високотехнологічними та передовими виробничими компаніями, а також розширити інвестиції у сфері послуг, пов'язані з торгівлею та логістикою. Як наслідок, важливим завданням китайських компаній стало придбання якісних міжнародних активів. Ці зміни мали значний вплив на основні сектори, в які китайські компанії здійснюють ПІІ. Протягом значного часу представники видобувної галузі були найбільшими одержувачами китайських прямих інвестицій, оскільки компанії переважно були зосереджені на придбанні енергетичних та мінеральних ресурсів для підтримки вітчизняного виробництва, проте ця тенденція останніми роками змінилась. Інвестиції в розроблення родовищ корисних копалин почали знижуватися з 2013 р. та зростати в таких секторах, як виробництво, наукові дослідження, технічні послуги, геологорозвідка, передача інформації, комп'ютерні послуги та програмне забезпечення, лізингові та бізнес-послуги [1].

Влада заохочує ПІІ в таких галузях, як передові технології виробництва та високотехнологічні дослідження, міжнародне співробітництво в галузі сільського господарства [2]. Досвід ключових довгострокових напрямів економічної політики Китаю може бути корисним для України, економіка якої поки що перебуває на «низькому старті».

Висновки. Таким чином, за ступенем того, як економіка Китаю вступає в новий цикл зростання, формується нова модель глобалізації, вихідні та вхідні інвестиційні потоки докорінно перетворюються, оскільки подальший розвиток і трансформація економіки КНР вимагатимуть якісних інвестицій.

Китай, незважаючи на складні проблеми всередині країни та посилення глобальної невизначеності, зумів утримати стійке економічне зростання й продовжити проведення великомасштабних економічних перетворень. Економіка Китаю демонструє позитивні зміни у сфері структурних реформ та здатність контролювати як зовнішні, так і внутрішні ризики, що допомагає країні залишатися однією з провідних економік світу та визначати процеси подальшої глобалізації світового господарства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Березняк Н.В., Кваша Т.К., Божко Т.П. Деякі аспекти теорії всесвітньої економічної модернізації та китайської економічної модернізації. *Науково-технічна інформація*. 2017. № 1. С. 19–27.
2. Каменнов П.Б. Китай на новом этапе экономической реформы / под ред. А.В. Островского. Москва, 2016. 304 с.
3. Лузянин С.Г. Китайская Народная Республика: политика, экономика, культура. 2017–2018. Москва : Форум, 2018. 436 с.

4. Шаповал Ю.І. Зміна економічної моделі Китаю: висновки для України. *Новітня історія суспільних трансформацій*. 2017. № 49. С. 206–220.
5. China Outlook 2018. 2018. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/cn/pdf/en/2018/03/china-outlook-2018.pdf> (дата звернення: 16.03.2019).
6. China Statistical Yearbook 2017. 2017. URL: <http://stats.gov.cn/tjsj/ndsj/2017/indexeh.htm> (дата звернення: 19.03.2019).
7. Human Development Reports. 2018. URL: <http://hdr.undp.org/en/composite/HDI> (дата звернення: 19.03.2019).
8. People's Republic of China: 2018 Article IV Consultation-Press Release. *International Monetary Fund. Asia and Pacific Dept.* 2018. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2018/07/25/Peoples-Republic-of-China-2018-Article-IV-Consultation-Press-Release-Staff-Report-Staff-46121> (дата звернення: 20.03.2019).
9. International Trade Statistics. 2017. URL: https://www.trademap.org/tradestat/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpr=1|156|||TOT (дата звернення: 14.03.2019).
10. World Economic Outlook Update. 2018. URL: <http://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2018/01/11/world-economic-outlook-update-january-2018> (дата звернення: 22.03.2019).
11. World Investment Report 2013. 2013. URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2013_en.pdf (дата звернення: 25.03.2019).
12. World Investment Report 2018. 2018. URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2018_en.pdf (дата звернення: 15.03.2019).
13. Zhai F.F. China's belt and road initiative: a preliminary quantitative assessment. *Journal of Asian Economics*. 2018. № 55. P. 84–92.